

HE 66/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Pirkanmaan liiton lausunto

Pirkanmaan liitto kiittää kuulemispyynnöstä. Yleisesti toteamme, että esitys edesauttaa henkilöjunaliikenteen kehittämiseksi tunnistettuja tavoitteita eli henkilöjunaliikenteen alueellisen toimivallan mahdollistamista ja tosiasiallisen kilpailun syntymistä raiteille. Lisäksi kiitämme keväällä 2025 kerätyn lausuntopalautteen hyvästä huomioinnista.

Korostamme lausunnossamme seuraavia seikkoja:

1. Rautatieliikenteen toimivallan keskittäminen Traficomille on järkevä lähtökohta

Pidämme rautatieliikenteen toimivallan keskittämistä Traficomille hyvänä ratkaisuna, sillä raide- ja linja-autoliikenteen keskittäminen samalle toimijalle mahdollistaa synergiaetuja ja helpottaa yhtenäisten matkaketjujen kehittämistä. Toimivallan keskittäminen on hyvä lähtökohta myös siksi, että kyseessä on vaativa, paljon resursseja vaativa kokonaisuus. On kuitenkin kaukonäköistä mahdollistaa lakiesityksen mukaisesti tulevaisuudessa myös alueellinen toimivalta, vaikkei kiinnostusta tehtävään toistaiseksi ole ilmennyt.

2. Pienimittakaavaiset junaliikenteen suoramarkinnat on mahdollistettava

Keväällä 2025 lausuntokierroksella ollut lakiesitysluonnos sisälsi ehdotuksen palvelusopimusasetuksen mukaisten kynnysarvojen alittavien sopimusten suoramarkintamahdollisuuden kansallisesta kieltämisestä. Pirkanmaan liitto pitää tärkeänä, että tähän lausuntopalautteessa laajalti vastustettuun epäkohtaan on tartuttu. Arvioimme, että pienimittakaavaisten suoramarkintojen mahdollistaminen paitsi lisää junaliikenteen optimoinnin ja kehittämisen joustavuutta, vähentää hallintokuluja ja voi myös tietyissä tilanteissa helpottaa kilpailun syntymistä.

3. Lain toimeenpanossa on varmistettava resursointi, joustavuus ja alueellisten toimijoiden osallistaminen

Junaliikenteen kilpailuttaminen ja tilaaminen on huomattavaa asiantuntijaresurssia ja erityisosaamista vaativa tehtävä. Prosessin aikataulu on kireä ja epäonnistuneen tai kiireessä toteutetun kilpailutuksen riskit ovat merkittävät. On varmistettava, että Traficomilla on henkilöresurssit, rahoitus ja riittävästi aikaa valmistella kilpailutus huolellisesti, jotta prosessin tavoitteilla eli palvelutason ja kustannustehokkuuden paranemisella on edellytykset toteutua. Huolelliseen valmisteluun sisältyy myös aktiivinen alueellinen osallistaminen: hyödyntämällä paikallinen osaaminen varmistetaan myös paikallisesti aidosti palveleva liikennekokonaisuus.